

ALT

2007

SOCIOLOGY - II (Optional)

समाजशास्त्र - II (वैकल्पिक)

100597

Standard : Degree

स्तर : पदवी

Nature : Conventional

स्वरूप : पारंपारिक

Total Marks : 200

एकूण गुण : 200

Duration : 3 Hours

कालावधी : 3 तास

Note :

सूचना :

- (i) Answers must be written either in **English** or in **Marathi**.
उत्तरे इंग्रजीमधून किंवा मराठीमधून लिहिली पाहिजेत.
- (ii) Question No. 1 is **Compulsory**. Of the remaining questions, attempt **any four** selecting one question from each section.
प्रश्न क्रमांक 1 अनिवार्य आहे. उर्वरित प्रश्नांमधून कोणतेही चार सोडवा पण प्रत्येक विभागातून एक प्रश्न निवडून सोडविणे आवश्यक आहे.
- (iii) Figures to the **RIGHT** indicate marks of the respective question.
उजवीकडील अंक संबंधित प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.
- (iv) Number of optional questions upto the prescribed number in the order in which they have been solved will only be assessed. Excess answers will not be assessed.
ज्या क्रमाने निर्धारित संख्येपर्यंत पर्यायी प्रश्नसंख्या सोडविली आहे. तेवढीच प्रश्नसंख्या तपासली जाईल, अतिरिक्त उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.
- (v) Credit will be given for orderly, concise and effective writing.
नीटनेटक्या, संक्षिप्त व परिणामकारक लिखाणास श्रेय दिले जाईल.
- (vi) Candidate should not write roll number, any name (including their own), signature, address or any indication of their identity anywhere inside the answer book otherwise he/she will be penalised.
उत्तरपुस्तिकेच्या आतील भागात कोठेही उमेदवाराने बैठक क्रमांक, स्वतः किंवा इतरांचे नाव, पत्ता किंवा आपली ओळख देणारे चिन्ह नमूद करू नये अन्यथा तो शिक्षेस पात्र ठरेल.
- (vii) In case of any ambiguity, English version will be considered as authentic.
कोणत्याही प्रकारच्या संदेहाच्या स्थितीत, इंग्रजी भाषांतर ग्राह्य समजले जाईल.

P.T.O.

1. Answer *any four* of the following (10 Marks each) :

खालील पैकी चार प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

- (a) Explain the structural views on caste.
गतिविषयक संरचनावादी दृष्टीकोण स्पष्ट करा.
- (b) What are the differences between North Indian and South Indian Kinship ?
Discuss.
उत्तर भारतीय आणि दक्षिण भारतीय आप्तसंबंधातील फरक काय आहे? चर्चा करा.
- (c) Whether merit should take priority over social justice in education system ?
Discuss.
शिक्षण प्रणालीमध्ये गुणानुक्रमास किंवा सामाजिक न्यायास प्राधान्य द्यावे? चर्चा करा.
- (d) Explain World System Theory.
वर्ल्ड सिस्टेम थैअरी काय आहे स्पष्ट करा.
- (e) Discuss the origin and growth of women's movement in India.
भारतातील महिला चळवळीचा उदय व विकासाबाबत चर्चा करा.

SECTION - A

विभाग - A

2. Answer the following sub-questions :

खालील उप-प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

- (a) Discuss the impact of colonial rule in India. 15
भारतात वसाहतवादाचा काय परीणाम झाला? चर्चा करा.
- (b) What are the changing trends in marriages among different religious groups in India ? Discuss. 15
भारतात विविध धार्मिक गटांतर्गत काय वैवाहिक बदल घडत आहेत? चर्चा करा.
- (c) Do you agree that communal politics leads to communal violence ? Discuss. 10
धार्मिक हिंसेस धार्मिक राजकारण प्रेरित करते यावर आपण सहमत आहात काय? चर्चा करा.

3. Answer the following sub-questions :

खालील उप-प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

- (a) What has been the impact of Islam on Indian society ? 15
भारतीय समाजावर इस्लामचा काय परिणाम राहिला आहे?
- (b) What measures should be taken to eliminate the custom of dowry in India ? 15
भारतीय समाजातून हुंडाप्रथा निर्मुलनार्थ काय प्रयत्न केले पाहिजेत ?
- (c) Should the creamy layers be excluded from reservation benefits ? Discuss. 10
आरक्षण लाभामधून क्रिमी लेअर घटकांना वगळण्यात यावे काय ? चर्चा करा.

SECTION - B

विभाग - B

4. Answer the following sub-questions :

खालील उप-प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

- (a) What have been the social consequences of Green Revolution ? 10
हरित क्रांतीचे सामाजिक परिणाम काय झालेत ?
- (b) What are the environmental consequences of urbanisation and industrialisation ? 15
शहरीकरण व औद्योगिककरणाचे पर्यावरणावर काय परिणाम झालेत ?
- (c) Discuss the tribal policy of isolation and assimilation. 15
आदिवासींच्या संदर्भात अलगाववाद आणि सामीलीकरण धोरणांची चर्चा करा.

5. Answer the following sub-questions :

खालील उप-प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

- (a) What is the inter-relationship between caste, class and power in Maharashtra ? 10
महाराष्ट्रांतर्गत सत्ता, वर्ग व जात यामध्ये काय अंतर्गत सहसंबंध आहे ?
- (b) How do you explain the growth of slums in Indian cities ? 15
भारतातील शहरामध्ये गलिच्छ वस्त्यांची वाढ आपण कशी स्पष्ट कराल ?
- (c) What are the distinctive features of tribal society in India ? 15
भारतातील आदिवासी समाजाचे भिन्न गुण काय आहेत ?

www.mpscmaterial.com

SECTION - C

विभाग - C

6. Answer the following sub-questions :

खालील उप-प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

- (a) Discuss how the 73rd and 74th Constitutional Amendments are empowering for women ? 10
73वी आणि 74वी घटनात्मक दुरुस्ती कशाप्रकारे महिला सक्षमीकरण करित आहे? चर्चा करा.
- (b) What is the Marxian Perspective on Development ? 15
विकासासंदर्भात मार्क्सचा दृष्टीकोण काय आहे?
- (c) What is the relationship between caste and gender ? Discuss. 15
लिंगभाव व जात यामध्ये काय संबंध आहे? चर्चा करा.

7. Answer the following sub-questions :

खालील उप-प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

- (a) Discuss why sex-ratio is declining in India ? 10
भारतामध्ये सेक्स रेशियो का घटत आहे? चर्चा करा.
- (b) Discuss the causes of regional imbalance in Maharashtra. 15
महाराष्ट्रातील विभागीय असमतोलाच्या कारणांची चर्चा करा.
- (c) What are the implications of customary law on tribal women ? 15
आदिवासी महिलांवर पारंपरिक कायद्याचे काय परिणाम होतात?

P.T.O.

SECTION - D

विभाग - D

8. Answer the following sub-questions :

खालील उप-प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

- (a) Discuss Mahatma Phule's ideology of social change. 10
सामाजिक बदलाच्या संदर्भात महात्मा फुलेंच्या विचारप्रवाहाची चर्चा करा.
- (b) Outline the origin and growth of environmental movement. 10
पर्यावरणीय चळवळीचा उगम व वाढ रेखाटा.
- (c) What is the role of Non-Governmental organisations in social welfare ? 10
अशासकिय संस्थांची समाजामध्ये काय भूमिका आहे ?
- (d) What are the programmes of social welfare for youths in Maharashtra ? 10
महाराष्ट्रातील युवकांसाठी सामाजिक कल्याणाचे काय कार्यक्रम आहेत ?

9. Answer the following sub-questions :

खालील उप-प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

- (a) What are the reasons for Adivasi Movement ? 10
आदिवासी चळवळीची कारणे काय आहेत ?
- (b) Discuss the origin and growth of peasant movement in Maharashtra. 10
महाराष्ट्रातील शेतकऱ्यांच्या चळवळीचा उदय व वाढीबाबत चर्चा करा.
- (c) Is social legislation an instrument of social change ? Explain with illustrations. 10
सामाजिक कायदे सामाजिक बदलाचे अस्त्र आहे काय ? विश्लेषणासहित स्पष्ट करा.
- (d) Discuss in brief the social welfare programmes for women and children in Maharashtra. 10
महाराष्ट्रातील महिला व बालकांच्या समाज कल्याण कार्यक्रमांची थोडक्यात चर्चा करा.